

נצח ישראל- פרק ב' / מקורות נוספים

1. חולין (יג).

מתני' שחיטת עובד כוכבים- נבלה, ומטמאה במשא:

גמ' נבלה אין, איסור הנאה לא. מאן תנא? א"ר חייא ברבי אבא א"ר יוחנן: דלא כרבי אליעזר, דאי ר' אליעזר- האמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים...אמר מר: שחיטת עובד כוכבים נבלה. וניחוש שמא מין הוא? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אין מינין באומות עובדי כוכבים. והא קאחזינן דאיכא! אימא: אין רוב עובדי כוכבים מינין. סבר לה כי הא דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן. אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: אין מינין באומות עובדי כוכבים.

2. אורות (עמ' קמ"ב)

אי אפשר לאדם להיפרד מדבקות האלוקית, ואי אפשר לכנסת ישראל להיפרד מצור ישעה- אור ד' אלוקי ישראל. אבל אי האפשרות הזאת, ההולכת ומופיעה בכל הדורות, יש בה הכרח טבעי, שאיננו נותן מקום לבהירות הדעת לגלות את פעולתה. על כן באים ימים, שתדמיה נופלת על האדם, והפרצופים ננסרים זה מזה, עד שהפירוד הגמור נעשה אפשרי, ובכללות התרדמה במקום צלע מחוברת, חיבור טבעי, גב לגב, עומדת תפארת אדם בכליל הדרה, שהבחירה השכלית מכרת לומר "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", והעולם מתכונן בהופעת חיים ותולדות קיימות עדי עד. האפשרויות לדבר "גבוהה גבוהה", על דבר שמד, על דבר כפירה, על דבר פירודים מוחלטים, הן תולדותיה של הנסירה, המביאה לידי ההתאחדות הגמורה, הצורית, החופשית, "כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך". החזיון מתגלה ביחווה של התורה אל האומה, שהחיבור הטבעי הולך ומתפרד ע"י הנסירה התרדמית, וגמר הנסירה הוא תוכן הבניין, המביא לאחדות משוכללת, ותורה חוזרת ללומדיה, וכל בניין למודי ד' ורב שלום בניין.

3. בראשית רבה (פרשה ט', ז')

רבי נחמן בר שמואל בר נחמן בשם רב שמואל בר נחמן אמר, הנה טוב מאד, זה יצר טוב. והנה טוב מאד, זה יצר רע. וכי יצר הרע טוב מאד, אמתמה. אלא שאלולי יצר הרע לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן. וכן שלמה אמר (קהלת ד, ד): כי היא קנאת איש מרעהו.

4. עין אי"ה (שבת א', עמ' 15)

ואמר רבא בר מחסיא אמר ר' חמא בר גוריא אמר רב: לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בנים, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. השכל נעשה באדם כדי לנהל את כל מעשיו וגם את כל רגשותיו הטבעיים. אולם דבר זה ראוי להיות תמיד למורה דרך לאדם, כי לא טוב הוא להרחיב כ"כ את שלטון השכל עד שיפריע את הרגשות הטבעיים ממהלכם, על זה נאמר "ואל תתחכם יותר, למה תשומם", כי אם את כל הנטיות הטבעיות שבאדם, בגופו ובנפשו, ראוי לשומרן בתקפן ובבריאותן לפתחן ולשכללן. אלא שעל גביהן צריך שיהיה השכל עומד ומנהיגן, אבל לא יכנס בגבולן לחבל אותן ולהמעיט צורתן... האומה הישראלית שנמעה יוצר כל להיות לאור עולם, עם זו יצרתי לי", הוכנה בכוחות אדירים, כפי גודל הנפש ותעודתה כן צריכים להיות כוחותיה. גם

הכוחות הקשים שבנפש, הקנאה, הכעס, ומכל שכן הגבורה והנאווה, הם הוכנו לפעול גדולות בנפש גדולה. אמנם לפי מדת גדולת הכוחות הנפשיים – צריכה מרות השכל להיות עוד עודפת וגדולה עליהם, למען יעצור כח להנהיג הכוחות החזקים, כל אחד על מכונו. והנה לפי מדת ההכנה השכלית שהוכנה באומה הישראלית בעצם נפשותיהם, לולא הכוחות החזקים והקשים ששם היוצר ב"ה בטבעם, היו מתמוטטים וכלים מתגרת יד השכל המכניע ומחליש את הכוחות הטבעיים ברב עזו. על כן, לעומת כח השכל האדיר שהיה צריך בהכרח לנטוע בנפש אומה זו, שהיתה מוכנת להשכיל את היסוד השכלי הטהור של אחדות השם ית' והדברים הצחים הנתלים ביסוד הנשגב הזה, היה צריך ג"כ לעומת זה לנטע בהם כחות אדירים וחזקים, שביציאתם לפעול בלא שלטון השכל האדיר – הם עלולים להשחתות גדולות ועצומות, "ישראל עזין הם, אמנם להם נתנה תורה, בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין"..." על כן אמרו חז"ל על היצר הרע כי הגדיל לעשות, שמניח אומות העולם ומתגרה בישראל. והנה כך היא מדתו של הקב"ה בברואיו, הוא נותן את כל הכוחות בשפע רב לפי ערך כח המקבל, כל הכוחות הטובים והרעים, שהם גם כן טובים כשיתוקנו ויהיו לשימוש הנכון והמועיל, ואין זה ממידת ההנהגה האלוקית לקמוץ בכוחות הרעים ולמעט דמותם, כדי שלא יהיה צורך להתגבר עליהם ולעסוק במערכה של תיקון מצידם, שכפי מיעוט הכוחות והלישותם – כן מתמעטת מתנת החיים והטוב הגנוז בהם ומוכן להיעשות על ידם. על כן בישראל נוצרו לכתחילה הכוחות ברב עזו, כחות השכל וההכנה לתורה האלוקית השלמה, שכל כך התגברו באבותינו הקדושים... אמנם המידות הקשות לא יוכלו להיות חסרות מאומה גדולת שכל ורבת פעלים, אבל צריכות להיות מזוקקות עד שיוכלו להיות נכנעות לשכל ומונהגות על ידו, אז תבאנה לתעודתן. על כן היה צריך גלות מצרים, שהיתה כור הברזל ממש לצרף סיגים. וכן מטעם זה עלינו לסבול עוד עול גלות, לכלות פשע ולהתם חטאת, שכפי ערך כוחותינו הגדולים ביותר – כן צריכים הם להכנעה וזיקוק ביותר, לא כמועילים שסוברים שמגמתם של ישראל היא להשריש בעולם רק המוסר היוצא מרכות הלב, שאינו מכיר טעם טוב והנהגה תכליתית כי אם במידות הרכות כחמלה וחנינה, צדקה וחסד, ומה שתעשה האנושיות במידות הרעות, בגבורה, בנקמה, בקנאה ותאוה וכיו"ב, נעלמו ממנו. לא כן הדבר, כי כל מגמתם ותעודתם של ישראל היא ללמד סוד אחדות ד' בעולם, להודיע שהוא "עושה שלום ובורא רע". "הנה אנכי בראתי חרש נופח באש פחם ומוציא כלי למעשהו ואנכי בראתי משחית לחבל". על כן הכוחות הקשים כולם הם בכח האומה הישראלית, והחכמה האלוקית דאגה להתפתחותם גם כן. אמנם דווקא בעבור זה הוכנה לנו הגלות בכללה וריבויים לפרטיהם לפי ערך צדדי החסרונות הצריכים להתמרק, כדי שיהיו המידות הקשות שהן בכלל טבענו, "כי עם קשה עורף אתה", מעובדות וראויות לשימוש העליון הטוב ומכשיר את החיים הפרטיים והכלליים למילואם וטובם.

5. צדקת הצדיק (ועיף קע"א)

לשון חכמים מרפא, שאמרו ז"ל "מוכן לפורענות" – לשון פירעון... ואותו הזמן, מקום ונפש – הוא מוכן לקבל פירעון מה שנשתכר... ובאותו זמן, מקום ונפש שנשפע הפירעון ושכרו של השי"ת, מצד ריבוי השפע נעשה חס ושלום פורענות לרע, כידוע בסוד שבירתן של כלים זוהי מיתתן, ע"י ריבוי האור... ומי שזוכה באמת – מקבל פירעון הטובה אז, שזה עניין לידת משיח בתשעה באב